

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy óra ... 15 Lei.

Hirdetéseik
árasabbs szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és osztrák egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 98.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regelii Ferdin-
and I. (Jósaai 10b.-os) 28
TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, július 16.

Dagad
a resicai botrány.

(Taslaoanu volt minisztert nem engedik szóhoz jutni. — Pofozkodás a képviselőházon kívül.)

BUCURESTI. A kamara tegnapi ülésén Madgeanu tiltakozott az ellen, hogy a sokkal fontosabb pénzügyi javaslatok helyett a kamara a resicai ügygel foglalkozik. Stitunescu elmondta, hogy amikor a kamara üléséről hazafelé tartott, Vasiescu parasztpárti képviselő őt az utcán megtámadta és pofonütötte. Kérte a kamarát, hogy vonja felelősségre az ellenzék vezéreit, akik azzal, hogy az ellenzéki képviselőket zavarok előidézésére kitanították, a kamara üléseit zavarják. Vasiescu felszólalt és kijelentette, hogy ő valóban pofonvágta Stitunescut, de azt a kamarán kívül tette és őt ezért a kamarában felelősségre nem vonhatják. Rascanu kérte, hogy azok a képviselők, akiknek resicai részvény van birtokukban, ne vehessenek részt az erre vonatkozó tárgyalásokon. Ghilezan követelte, hogy olvassák fel ezeknek a képviselőknek névsorát. Közben Marsescu azt kérte, hogy a resicai részvénytársaság igazgatóját, Feithot, aki jelen van a kamarában, távolítsák el. Erre Feith eltávozott. Ghilezan ezután rámutatott azokra a károokra, amelyeket az államnak okoztak a resicai műveknél. Azzal vádolta Feithot, hogy Taslaoanu segítségével a resicai műveket a magyar kormány kezére akarta átjuttatni. Fel akart szólalni Taslaoanu is, de az ellenzék nagy lármát csapott. A képviselők kiköptek előtte és feleje kiáltották:

— Le veled, te szélhámos!

Averescu miniszterelnök közbe szőtt, mire a zaj lecsendesedett. Taslaoanu újból beszélni kezdett, de az ellenzék kivonult és Taslaoanu félbehagyta beszédét. Ezzel az ülés véget ért.

Nagynémet agitáció
Nyugatmagyarországon.

SOPRON. Nyugatmagyarországon rendszeres nagynémet agitáció folyik. Legutóbb az egyik határszéli német-horvát községben nagynémet ünnepélyt rendeztek, amely alkalmából német zászlókat tűztek ki az épületekre. Az ünnepségen több száz osztrák is részt vett, akik német nemzeti dalokat énekeltek és éltették Nagynémetországot. A soproni hatóságok megindították az eljárást az agitáció ügyében. A ma-

gyar hatóságok felhívták az antant bizottság figyelmét arra a veszedelemre, amely az osztrák üzemekből származhatik.

BÉCS. A Neue Freie Presse előzékenységet javasol a nyugat-

magyarországi kérdésben. Azt írja, hogy nem lehet Magyarországgal szemben barátságtalan politikát folytatni, mert ugyanannyi borzalmat élt át, mint Ausztria.

Ki mondott igazat?

— Windischgraetz herceg és Károlyi vitája a hazafülségről. —

BUDAPEST. Közöltük gróf Károlyi Mihály Spalattoból egy bécsi magyar laphoz intézett sürgönyét, amelyben azt állítja, hogy herceg Windischgraetz Lajos ellene emelt vádjai hazugságok. Herceg Windischgraetz ma nyilvánosságra hozza a francia képviselőháznak 1919. március 26-iki ülése jegyzőkönyvét, amelyből megállapítható, hogy Marius Moutet képviselő bejelentette, miszerint Károlyi 1917. novemberében azzal fordult Franciaország egyik külföldi képviselőjéhez, hogy Magyarországot Németország ellen ki akarja játszani. A herceg bemutatja Beaunak, Franciaország berni nagykövetének a külügyminiszterhez intézett jelentését. Ebben a jelentésben Károlyi ajánlatát a következőkben ismerteti: „Gróf Károlyi olyan mozgalmat kezdeményezne, amely Németországot alapjában megrendítené. Tervének megvalósítása végett ősz székötletbe kíván lépni az antant politikusaival. Terve az, hogy a gyakorlatban Ausztria Magyarország és Németország között olyan akciót kezdeményez, mint amelyet Németország Oroszországban az antant ellen a bolsevisták segítségével szervezett. Hiszi, hogy ha az akció, amely már elő van készítve, megvalósul, elegendő lesz egy általános békeajánlat is, amelynek lehetőleg az antant részéről, szükség esetén magyar részéről történhetnek meg. Magyarország Ausztriát annak elfogadására kényszerítené Németország előzetes hozzájárulása nélkül.”

Moutet képviselő folytatva beszédét bejelentette, hogy Németország előkészítette az offenzívát, amely a németeket a Chemin des Darnestól egészen Château Thierryig vezette és amely Franciaországnak 300 ezer emberébe került. Beszéde végén azt hangoztatta, hogy Franciaországot nem érte szegény azért, hogy szövetségeseinek rovására Magyarország határainak épségben tartását megígérte volna, ami pedig feltétlenül olyan megbeszéléseknek alapja kellett volna, hogy legyen, amelyek sohasem voltak komolyak.

Herceg Windischgraetz ehhez azt fűzi hozzá, hogy gróf Károlyi terveiben sohasem gondolt Magyarország érdekeire, hanem általánosan mindig csak Ausztria Magyarország forradalmosításáról beszélt. Végül a herceg különböző aktákról tesz említést, amelyekben gróf Károlyi a központi hatalmak katonai helyzetéről mint azok egyik államának felesküdt katonatisztje és honpolgára a harcban álló ellenségnek jelentéseket tesz.

BUDAPEST. Ábrahám Dezső, a szegedi kormány volt elnöke nyilatkozik herceg Windischgraetz vádjaira. Kijelenti, hogy meg fogja kapni hivatalos francia részről a történetek hivatalos részletét, egyébként mindent cáfol.

Botrány egy volt főherceg felolvasásán.

(Wölfling Lipót a Habsburgokról.)

Wölfling Lipót, aki valamikor a Lipót Salvator főherceg címet viselte és nemrég egy berlini kabaréban is fellépett mérsékelt siker mellett, tegnap, — mint egy bécsi távirat jelenti — az osztrák fővárosban felolvasást tartott a Habsburgokról. A volt főherceg a Redutban rendezte felolvasását, amelynek címe a „Habsburgok egymás között” volt. A bécsi arisztokraták 140 ezer koronát ajánlottak fel Wölflingnek, ha nem tartja meg a felolvasást. A volt habsburgi főherceg azonban a felajánlott összeget elutasította és megtartotta felolvasását. A Redutban a monarchisták nagyszámban gyűltek össze, akik a felolvasás után csunya botrányt provokáltak. A nem monarchista érzésű hallgatóság ki akarta kergetni a tereméből a botrányt okozókat, közben verekedésre került a sor. A hamarosan kivonult rendőrség a verekedőket szétkergette. Wölfling Lipót felolvasása különben ártatlan természetű. A volt főherceg jellemző intimitásokat mond el a Habsburg-főhercegekről és azok kisdud intrikáiról. Wölfling Lipót egyébként kijelentette az újságíróknak, hogy azért lett színész, mert a vagyonából nem tud megélni. Jelenleg Svájcban és Németországban kabarékban lép fel és legutóbb Berlinben két kabarédarabban játszott.

Szabadon bocsájtják
a volt magyar népbiztosokat.

BUDAPEST. A Nap értesítése szerint a napokban a hadifoglyok ügyében pártközi konferencia lesz, amelyen a kormány közölni fogja a revali tárgyalások eredményét. Az orosz szovjetkormány azt követeli, hogy 400 magyar kommunistát szolgáltatson ki a magyar kormány az oroszországi magyar hadifoglyok elbocsájtásáért. A négyszáz kommunista között vannak a halálraítelt volt népbiztosok is. A lap értesülése szerint külön törvényt terveznek, amely szerint sok halálra ítélt kommunista büntetését életfogytiglani száműzetésre változtatnák.

A haldokló valuta ország.

(Hogy pusztult el a lengyel pénz?)

BÉCS. A tőzsdei spekulánsok között nagy az izgalom, mert a lengyel marka egyik napról a másikra feltűnően emelkedett. Feltűnő ez olyan holt valutánál, mint a milyen a lengyel, amelyet a berlini piac már be sem enged a tőzsdére és csak a magánforgalomban izgulhatnak miatta azok, akik a lengyel állam megalakulása alkalmával azt hitték, hogy ez a lengyel marka lesz az ujkori kincs. A spekuláció milliárdokat kockáztatott Bécsben, ahol nem is igazi siber az, akinak nincs néhány millió lengyel márkája. Lengyelország pénzügyeinek katasztrófája külpolitikai természetű. Lengyelországot odaállították a bolsevizmus elé védgátnak. A lengyelek harcolhattak az utolsó csepp vérig a maguk költségén. Ott kezdődött ugyanis a lengyel marka romlása, hogy az országnak harcolnia kellett a szovjettel, de hadianyagot csak úgy kapott, ha francia, angol, vagy amerikai valutában fizetett. Amíg a nyugati spekuláció fölvette a kiözönlő lengyel márkát, addig a lengyel bankörzés gözerővel nyomatta a bankjegyeket és küldte kifelé. Amikor már több mint 10 milliárd lengyel marka került a külföldre, akkor egyszerre esni kezdett és már senki sem vette, hanem eladni akarta. A lengyel állam ekkor kimondotta, hogy az árukvitelt csakis nemes valuta ellenében engedélyezi. A helyzet az lett, hogy akinek a külföldön lengyel márkája volt, az nem tudta kiadni, mert Lengyelországban nem vásárolhatott rajta semmit. A pánik egyre nagyobb lett, mindenki szórta a lengyel va-

lutáját, ez pedig zuhant lefelé. Mikor aztán híre jött, hogy a lengyel állami költségvetés, nyolcvanhat milliárd deficitet mutat, akkor a rémület elérte a tetőfokát. Most azután az új lengyel pénzügyminiszter meg akarja menteni a lengyel márka presztizsét. El kell fogadnia a lengyel márkában történő kifizetéseket, de egyúttal nem engedi meg, hogy a lengyel pénzt a külföldre vigyék és szigorú büntetést szab arra, aki százezer lengyel márkánál nagyobb összeget visz a külföldre. A lengyel márka mostani emelkedésének közvetlen oka azonban az, hogy megérkezett a lengyel termésjelentés, amely kitűnőnek mondja az idei termést. Ez egyszerre bizalmat öntött a bécsi tőzsdébe.

Pénzváltó-iroda a határon.

(Nemcsak miniszteri, de vasutigazgatósági engedély is szükséges.)

Ismeretes, hogy a kurticsi (kürtösi) vasúti állomáson egyidejűleg majdnem az aradival, vasúti pénzváltó hivatal nyílt meg. A pénzváltó iroda nagy szolgálatot tett a külföldről jövő és a külföldre menő utasoknak, akiknek idegen valutát a napi kurzus szerint leire váltotta át. A napokban az aradi kerületi vasutigazgatóságot táviratilag arról értesítette a CFR, bucurestől közölte, hogy a kurticsi (kürtösi) vasúti pénzváltó hivatal nélküli a pénzváltó iroda működéséhez szükséges vasúti engedélyt és ezért a legsürgősebben be kell szüntetni a pénzváltó irodát. Az aradi vasutigazgatóság

nevében Cichi CFR, főfelügyelő tegnap kiutazott Kurticsra (Kürtösre) és ott tényleg megállapította, hogy a pénzváltó hivatal nem kért a vasutól engedélyt az iroda fenntartására. Értesülésünk szerint a kurticsi (kürtösi) pénzváltó hivatal annakidején a pénzügyminiszteriumtól nyert engedély alapján kezdte meg működését és nem gondolt arra, hogy a pénzváltó iroda megnyitásához még a vasutigazgatóság engedélye is szükséges.

Irodalom és művészet.

Várnay Jenő és Győző Alfréd bucsuja.

E hónap végén négy estén át bucsuzik az aradi közönségtől Várnay Jenő és Győző Alfréd. A színügyi bizottság tegnapi ülésén a színművészek bucsuja alkalmából megengedte Róna Dezső színgazgatónak, hogy a négy estén, július 25-én, 26-án, 29-én és 30-án a színházjegyek árát harminc százalékkal felemelhesse. A bucsuzó művészek a négy előadás bruttó jövedelmének 10 százalékát kapják üszteletdíj fejében.

* A nyári szinkör heti műsora. Szombaton: Nagy művész-est: Színész nem ember. Gimnazista leány. Főpróba. Berky Lili és Gózon Gyula fellépésével. Vasárnap d. u.: Kis király. Este: Vén bakkancsos és fia a huszár.

* Berky Lili, a színház illusztris vendége tegnap az Elvált asszony című nagyszerű operettben lépett fel Gonda szerepében. A szépszámu közönség egész este lelkesen ünnepelte a művésznőt, aki stílust vitt a színpadra. Az igen gyenge előadásból csak J. Haimos Mici és Győző Alfréd váltak ki.

* Vasárnap délután a Kiskirály című operettet mérsékelt helyárok mellett adja elő a színtársulat.

lefeküdtem a csizmával együtt. Reggel első dolgom volt, hogy becsengettem a szobaleányt és kértem, hogy huzza le a csizmáimat, szabadítson meg tőle. A szobaleány azt kérdezte:

— Csak nem tetszett a csizmában aludni?

— Tetszeni nem tetszett, válaszoltam, de muszáj volt, mert nem bírtam lehuzni, magukat meg nem akartam háborgatni.

— Kérem, mosolygott a kis szobahölgy szemét lesütve. Miért nem tetszett csengetni, bejöttem volna én az éjszaka is. Beláttam, hogy bután cselékedtem, hogy ezt elmulasztottam. Majd az asztalhoz hívtam, kibontottam a csomagot és megmutattam neki a sok ételt, neki adtam azzal, hogy a királyi palotából a hálból hoztam neki. Nem akarta elhinni, hogy az övé, csak ismételt biztatásra vette a kezeibe és boldogan elrohant vele. Örvendtem, hogy e terhemtől megszabadultam. Este midőn hazajöttem a hotelembé, az íróasztalon egy kis levélkét találtam:

„Nagyságos ur. A sok ételből, amit tetszett ajándékozni a szobaasztal szobájában az első emeleten ma 6 órakor tea-zsurt rendezünk. Tessék eljönni. A szobaleány.”

Az órára néztem, 10 óra elmúlt. Hát nem vagyok én egy peches ember, hogy ezt is elmulasztottam. Mint a — csizma lehúzást!

(Vége.)

* Berky Lili és Gózon Gyula a közönség óhajának engedve, még egy estével megtoldották vendéglátóikat s így szombaton játszanak utoljára a szinkörben. Ez alkalommal a műsor oly módon van összeállítva, hogy megismélik az első műsoros estén előadott Színész nem ember Harsányi Zsolt egyfelvonásosát, melynek bemutatója osztlan nagy sikert aratott, továbbá a Gimnazista leány és Főpróba című tréfák fognak színrekerülni. A szinkör mindkét vendége új magánszámokat is fog előadni. Az érdekes bucsuest házszerelői lesznek Seregh Marcsa, ki kuplékat ad elő, Thomay, Masa és Sebestyén Jenő orosz táncot léptenek, továbbá Szabó Gyula dalokat énekel. A műsort a Parsztheuszlet opera intermezzója előzi meg, melyet a színházi zenekar Csányi Mátyás karnagy vezénylete mellett ad elő.

* Vasárnap este a szinkörben A vén bakkancsos és fia a huszár című népszínművet tüzte műsorára a színház igazgatósága és ez a kiváló népszínmű, melyet már évek óta nem játszottak Aradon, előreláthatólag tejt házat fog vonzani.

* Az orleansi szűz szentté avatása. (Látványos történelmi film az Apollóban.) Az Apolló színház a közönség páratlan nagy érdeklődése mellett mutatja be a világtörténelem egyik legcsodásabb női alakjának, az orleansi szűznek szentté avatását. A csodába vetett hit fanatikusa volt e nő, aki egy-maga egy egész országot tudott feltámasztani apálijából és győzelemre vezetni. A pápa őszentsége által való szentté avatását mutatja be a film, amely a vatikáni életbe enged bepillantást. Eddig még egyetlen felvétel, amely a Szent-alyáról, udvari életéről és a Vatikánról készült. Történelmi nevezetességű személyek vonulnak el szemünk előtt, szingazdag korfestésben, mely festőien szép látványt nyújtanak. A kép kiállítására, melynél művészibbet és látványosabbat keveset látott Arad mozibájar közönsége, rendkívül érdeklődött, mely a szemlélőnek lebilincselően lekötö a figyelmét. E kiváló filmet még szombaton és vasárnap vetíti az Apolló színház.

* Tetszsvágy mérge. Az Uránia színház új filmszenzációt mutat be. Tetszsvágy mérge a címe ennek a nagystíliú filmnek, amelynek szűszéjében egy kiváló filmíró az ember sorstragédiáját rajzolja meg meszerien. Marió fiatal orvos nyugodt életet él anyjával s Emma nevű unokatesztvével, ki jegyese. Diák éveiben könnyelműsködött s egy ifjúkori ballépésére alaposan ráfizet. Gyermeké volt egy művésznővel, Vandával, aki miatt kénytelen elhagyni Emmát és feleségül venni gyermeke anyját. Vanda költséges és követelőző s Marió jövedelme Vanda fényűzését nem tudja fedezni, lopásra velemedik. Az orvosi intézet pénzalapjából emel el. Leszámlálásnál a hiányzó pénzt nem tudja megszerezni s Vandától kér segítséget, nehány ékszer, de az elutasítja. Marió öngyilkos akar lenni, de egy barátja pénzt kölcsönöz neki, aki Emmától kapja, ki egész hozományát erre áldozta. Marió megmenekül, de nem tudja honnan jött a pénz. Időközben Vanda megszökik és Marió visszatér anyjához s Emmát feleségül veszi. Boldogan élnek. Boldogságukat csak Vanda zavarja meg egy pillanatra, ki fokróli-fokra züllött, míg egy napon betámolyog egykori férje házába, hogy annak karjai között befejezze életét. A főszerepben Dionera Jakobini ragyogtatja egyéni művészetét. E művészi film még szombaton és vasárnap marad az Uránia műsorán.

* Az összes előadásokra jegyek előre válthatók a téli színház pénztáránál d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Szakadás egy zsidó hitközségben. (Vallás, politika és üzlet. A cionizmus romboló hatása.)

CLUJ. (Kolozsvár.) Az itteni orthodox zsidó hitközség évtizedek óta egységesen áll fenn. A mióta azonban az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség címen szereplő cionista-társaság éket vert az erdélyi zsidóság közé, a cluj (kolozsvári) zsidó hitközség egysége is megbomlott. A hitközség legrégibb tagjai nem bírták ki a cionisták terrorját, kiléptek a régi hitközségből és új hitközséget alapítottak. Emiatt a cionisták haragja a kilépők ellen fordult. Ők ugyanis nem akarták elveszteni az adófizető híveket, ami cseppet sem felel meg érdeküknek. De a szakadást már nem lehetett elkerülni. A cionista orthodox hitközség a múlt napokban gyűlést tartott, amelyen súlyosan megbélyegezte a kivált tagokat. A gyűlésen jelen volt egy olyan tag is, aki a kilépettek közé tartozik. Ez szót kért, hogy megindokolja a kilépést és az új alakulást. De nem engedték szóhoz jutni és kiüldözték a teremből. Ezután a cionista hitközség belső ügyeket tárgyalt.

Monarchista propaganda Franciaországban.

(Daudet könyve a királypárti akcióról.)

PÁRIS. A napokban szenzációs könyv hagyta el a francia sajtót. Leon Daudet, Páris képviselője kiadta emlékiratának hatodik kötetét, amelynek címe „A királyság felé”. Könyvében feltárja Daudet a francia köztársaság belső ziláltságát és jellemzi azoknak a munkáját, akik a királyság előkészítésén fáradoztak. Természetesen a keresztény francia sajtó örömmel üdvözölte az emlékiratokat. A királypárti propagandára serényen folyik a gyűjtőakció. Egy nagy francia lap egymaga két millió frankot gyűjtött össze erre a célra. Az egyik adakozó a következő levél kíséretében küldte be adományát:

— Nem mint királypárti irok, bár nem vagyok köztársasági érzelmű, csupán Franciaország sorsáért aggódom és azt szeretném, ha édes hazánk megtalálná a legboldogabb államformát. Szenvedélyes republikánus családból származom. Gyermekkoromban nem is álmodtam, hogy megdőlhet a köztársaság, mert arra tanítottak, hogy Franciaország csak a köztársasági uralom óta boldog. De a korral megjött az eszem is. A bolsevik sajtó támadásai ejtettek gondolkodóba és rájöttem, hogy a köztársaság végromlásba sodorja Franciaországot. Én is az önöké vagyok, én is királyt akarok Franciaországban. VIII. Fülöpöt akarom és a jogfolytonosságot, a felelősséget a hatalom gyakorlásában. Éljen a király!

A királypárti mozgalom igen megerősödött a francia provinciák-

Estély

a budai várpalotában.

— Lukácsy Lajosnak „Betek az élethől” című könyvéből. —

III.

— Egész uton azon gondolkodtam, hogy mi az ördög lehet a somagban, a mit a lakájtól kaptam. A szállodámba érve kíváncsian bontottam fel azt, nagymennyiségű peccsenyék, tészta, gyümölcs stb. és vagy 10 darab csinos kis cukorral telt doboz volt benne. Ez utóbbiak a trónörökös és neje fényképeivel diszitve. Mit fogok én ezzel csinálni? A cukorkákkal telt dobozokat hazaviszem, de a peccsenyekkel és tésztaikkal mi lesz, ezeket csak nem hozom haza Aradra?

Éjjel már rég elmúlt, másnapra hagytam a döntést. Kezdtém leveiközni, ami nem ment olyan könnyen, míg a szokatlan diszmagyarból kihámoztam magam. Baj volt azonban a csizmákkal. Nem voltam képes sehogysem lehuzni azokat. Csizmahúzó pedig nem volt a szobában sehol. Mindenféle megkíséreltem, már a verejték csurgott rólam és az erőlködésben mind a két sarkantyut letörttem a kísérletezésben, de a csizma nem akart lejönni. Mint ha lábamhoz nőtt volna. Végre is megsokaltam a dolgot. Már jó éjjel után járt az idő, sem pincért, sem szobaleányt nem akartam már hív későn belátni, rezignáltan

nie, hogy az ipari munka zavartalan-
lanságát továbbra is biztosítani
tudják.

oooooooooooooooooooo

HIREK.

— **Román konzulátusok Németországban.** Bucuresti. A kormány elhatározta, hogy Berlinbe, Hamburgban, Frankfurtban, Drezdában, Boroszlóban és Königsbergben újból felállítja konzulátusait. A konzuli kinevezések ebben a hónapban történnek meg.

— **A főpolgármester szabadságon.** Dr. Robu János főpolgármester az aradvármegyey prefektúra útján kérvényt nyújtott be a belügyminiszteriumhoz, amelyben hat heti szabadságot kér. A belügyminiszterium tegnap érkezett válaszában engedélyezte a szabadságot. Ma kezdte meg dr. Robu János főpolgármester hat heti szabadságát, s távollétében dr. Angel István polgármester helyettesíti.

— **Jön a jóvátételi bizottság.** Budapest. Kormánykörökben úgy tudják, a jóvátételi bizottság hétfőn érkezik Budapestre.

— **Duna-bizottság székhelye.** Amsterdam. Repington angol ezredes Duna-utjáról beszámolva Budapestet ajánlja a Duna-bizottság székhelyül.

— **Újabb adók Németországban.** Berlin. Schmidt birodalmi pénzügyminiszter a kormány terveire vonatkozólag kijelentette, hogy bármiként is alakuljon az adóprogram, újabb adó kivetése elkerülhetetlen. Azokat a dolgokat fogják megadóztatni, amelyeknek értékét a pénz elértéktelenedése kevésbé érinti.

— **Lemondott az osztrák pénzügyminiszter.** Bécs. Grimm osztrák pénzügyminiszter lemondott, mert a nemzetgyűlésen leszavasták a Laender-bankról szóló törvényjavaslatot.

— **Vilmos exosászár a filai nyilvános szereplése ellen.** Berlin. Vilmos Ágoston porosz herceget, Vilmos exosászár hat felkérte az egyik berlini filmtársaság, hogy mint művészi tanácsadó vegyen részt egy film készítésénél, amelyet Nagy Frigyesről vesznek fel. A herceg hajlandó volt a felkérésnek eleget tenni de minden fizetés nélkül. Néhány nap múlva azonban közölte, hogy ne számítanak rá, mert atyja rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy fia Németországban akár mily formában a nyilvánosság előtt szerepeljenek.

— **Rablógyilkos merénylet.** Sopron. Spiegel Szigfried kereskedelmi és iparkamarai elnök ellen egy postás rablógyilkos merényletet követett el. Egy táviratot kézbesített neki s amikor Spiegel átvette, egy vésővel nekitámadt és hat súlyos sebet ejtett rajta. A kamarai elnököt az elősiető családtagok mentették meg. A merénylet letartóztatták.

150.000 magyar hadifogoly eltűnt.

— Egy pétervári börtön titkai. —

(Egy pétervári börtön titkai.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Huszár Károly elmondotta, hogy 150 ezer magyar hadifogolyról semmit sem tudnak, így feltételezhető, hogy ezek valamennyien elpusztultak. Ezidőszent 60—70 ezer magyar hadifogoly hazaszállításáról van szó. A legborzasztóbb helyzetben azok a tisztek és intelligens katonák vannak, akik a pétervári Kfesti nevű börtönben szenvednek. Szörnyű betegségek, főként skorbut, tifusz és tüdővész pusztítja sorukat. A Murman-vasut építésénél tízezer magyar hadifogoly pusztult el. A hadifoglyokat ezer számba gyilkolta az éghajlat és az erdőirtás. Rengeteg magyar hadifogoly lett öngyilkos és örtült meg. A vörösök harcaiban a magyarok voltak az ágyú-töltelékek. A magyar kormány-nak oda kell adni azokat, akiket az orosz kormány követel, hogy a tuszok hazatérhessenek. Szerinte csak hasznos lehet az, ha a nem kívánatos elemek elmennek az országból. Végül arra kérte a

nemzetgyűlést, hogy a világ összes parlamentjeihez intézendő kiáltványt fogadják el. Prohászka Ottokár püspök köszönetet mondott Huszárnak az akcióért. Kiss Ferenc felszólalásában a világ összes protestánsaihoz fordult a hadifoglyok érdekében.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés mai ülésén gróf Bethlen István miniszterelnök nyilatkozott a hadifoglyok ügyéről. Elmondta, hogy a kormány hazahozataluk érdekében tárgyal Nansennel s azóta Jungerth külügyi osztálytanácsos Revalban tárgyalta a tuszok kicseréléséért. Amióta azonban Kun Béla Magyarországba érkezett, a szabad polgároknak deklarált tiszteket összefogták és tuszokul börtönbe zárták. Kétségbeesítő helyzetbe kerültek a szerencsétlenek. Végző szükségben ezerötszáz a vöröshadseregbe léptek, de legtöbben az első kedvező alkalommal megszöktek. Magyarországba tértek, ahol derék hazafiaknak bizonyultak.

— **Károly exkirály — spórol.** Berlin. A Vossische Zeitung írja, hogy Károly exkirály szűkebb keretekbe szorítja háztartását.

— **Erdély telefon előfizetőinek hiteles névsor-könyve.** Két év óta nem jelent meg olyan hivatalos adatok alapján készülő telefon-névsor, mely alfabetikus rendben, városok és községek szerint összefoglalta volna Erdély-, Bánát-, Bihar-, Szatmár-, Arad-, Szilágy- és Máramarosmegyék hivatalos és magán-előfizetőinek névsorát. Ezen a különösen a hivatalokban, pénzügyi, gazdasági, kereskedelmi és ipari körökben rég érzett hiányon akartak segíteni a nagyváradi, kolozsvári és temesvári postai és távírdai igazgatóságok, mikor az erdélyi telefonelőfizetők hivatalos adat alapján összeállítandó hiteles névsorkönyv kinyomására és kiadására árlejtést tűztek ki. Az árlejtésen az erdélyi telefonnévsor kinyomására a megbízást a Nagyváradi Napló-nyomda részvénytársaság nyerte el és a három erdélyi postaigazgatósággal kötött szerződést a bucuresti „Directiunea Generala” is jóváhagyta. Két év után ez a vaskos, díszesen kiállítandó könyv lesz az első telefonnévjegyzék, melyben lakóhely, utca és foglalkozás szerint fel lesznek sorolva az összes telefonelőfizetők. És mert tudvalevőleg címár és compass sem jelent meg eddig Erdélyben, utbaigazítója és tájékoztatója is lesz az a telefonkönyv az iparos-, kereskedő- és gazdasági osztálynak. A telefonnévjegyzék előfizetőinek névsorát a postaigazgatóságok fogják összeállítani és így azok hitelességéhez kétség sem fér. Az erdélyi telefonkönyvben, mely októberben fog megjelenni, alkalmuk lesz az erdélyi, romániai, csehszlovákiai, osztrák, német, magyar és jugoszláv kereskedelmi és ipari vállalatoknak hirdetések útján cégeiket megismertetni és ezzel Románia különböző helyein export lehetőséget és piacot biztosítani áruiknak és gyártmányaiknak. A telefonkönyv ára olcsón, 20 leiben lesz megállapítva, hogy azt minden előfizető megszerezhesse. A telefonkönyvbe hirdetések felvételére Aradon a Kelet hírlap-iroda Str. Alexandri (Salacz-u.) 1.

— **Haladás előadás ma délután hat órakor az ipartestületben.** Kiváló műsorrunk a főtéri táblákon olvasható.

— **Rotschild pénzt keres Auszriának.** Bécs. A Rotschild-ház megbizottja a legközelebbi napokban Koppenhágába és Stockholmba utazik. Az utazás célja az, hogy az északi tőkét megnyerje Ausztria számára.

— **Rejtélyes rablás.** Budapest. Erd községnél a halászkok élve kifogták a Dunából Ziegelmann Dávid fiumel kereskedelmi ügynököt, aki elmondotta, hogy megismerkedett egy Boros Jenő és egy Krausz Ábrahám nevű emberrel. Ezek egy harmadik társukkal együtt elrabolták 200 ezer koronáját, azután a vízbe dobták. A rendőrség nem hiszi el a fantasztikus mesét, mert alapos feltevés, hogy Ziegelmann elmebajos.

— **Kicsérélik a Neptun-fürdő homokját.** A Neptun-fürdő közönsége a közeli napokban kellemes meglepetésben fog részesülni. Már eddig is sok panasz érkezett a városi mérnöki hivatalhoz a strandfürdő murvás homokja miatt. A panaszokat, ugylászik, meghallgatta a mérnöki hivatal, mert most arról értesítenek bennünket, hogy a közeli napokban elhordják a murvát és helyükbe szitált, vízholdta homokot hozat a mérnöki hivatal.

— **Jelentős olcsósági hullám lesz érezhető július 17-én (vasárnap) délután a Baross-parkban a Fehér Kereszt Gyermekvédelmi-Egyesület által rendezett népünnepélyen.** A fázadhatatlan rendezőség egy hatalmas bazár rendez be erre az alkalomra, amelyben a jótékonyaságból felhalmozott női és férfi divatcikkeket, továbbá közszükségleti cikkeket olyan jutányos áron hozzák forgalomba, hogy azokat valósággal szétkapkodja majd a közönség. De nemcsak itt, hanem az egyes sátrakban és különféle szórakozó helyeken is a csodálatos olcsóság fog feltűnést kelteni olyannyira, hogy néhány leiert mindenki a legkellemesebben tölti el a vasárnap délutánt s ráadásul még hasznos bevásárlást is eszközölhet.

— **Az Aradi Széchenyi Gőzmalom R. T. f. évi július hó 23-án délután 3 órakor a társaság helyiségében tartja rendez évi közgyűlést, melyre a t. részvényeseket ezuton hívja meg az Elnökség.**

— **Mindennemű porcellánt, ezüstöt, szőnyeget és lakásberendezést vesz és elad Salon Artistique Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz.**

— **Atutalásokat Magyarországra és Ausztriába stb. a legjobb nyősebben eszközöl Lloyd Bank Arad, Minorita templommal szemben.**

— **kötött nyakkendők selyemből úriál választékban darabonként 35 Leiert Bársonynál.**

— **Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Réziségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és bizománnyi árusítása.**

— **Strauccipok és gumisapok Bársonynál.**

— **Lakást berendezéssel együtt vesz Salon Artistique Boulevard Mária Regina Fischer Elize papalota.**

oooooooooooooooooooo

LEGUJABB.

Bérbeadják a pétervári kikötőt.

KOPENHÁGA. A szovjet-kormány elhatározta, hogy a pétervári kikötőt bérbeadja. Erre a célra részvénytársaság alakul. A részvények fele a szovjet-kormány kezében marad, másik felét pedig egy angol vállalat veszi át.

Ausztria nem tárgyal.

BÉCS. Az osztrák kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a trianoni békeszerződés elintézését nyert, mert négy nagyhatalom ratifikálta. Ezek után nem bocsátkozik több tárgyalásokba Nyugatmagyarország ügyében.

Görög győzelem.

ATHÉN. A görög csapatok folytatják az előnyomulást és 90 kilométerre visszaszorították a törököket. A görög vezérkar jelentése szerint a törökök hallatlan kegyetlenségeket követnek el. A kiűritett területek lakosságát arra kényszerítik, hogy velük együtt vonuljon vissza. Állítólag 25 örmény falut leégették, sok asszonyt és gyermeket legyilkoltak.

Újabb rejtély Boros igazgató ügyében.

BUDAPEST. Kálmán rendőrtanácsos, aki a meggyilkolt Boros István gyárigazgató ügyében a nyomozást vezeti, névtelen levelet kapott. A levél írása megyegyezik azzal a levéllel, amelyet Kun és Lenin aláírással találtak az áldozatnál. A levél írója előadja, hogy tényleg ő gyilkolta meg Borost és arra kéri a rendőrséget, hogy ne nyomozzon erősen ebben az ügyben, mert ugyanis téves nyomon jár, amikor azt hiszi, hogy csolnokon viték a holttestet a Duna-partra. A rendőrség biztos abban, hogy a levéllel félre akarták vezetni.

oooooooooooooooooooo

A német márka stabilizálása.

Berlin. A napokban az amerikai nagytőke küldöttsége érkezik Berlinbe. A küldöttségnek nincs hivatalos jellege, de szoros összeköttetésben van a washingtoni kormánnyal. A bizottság, amelynek Lamont Tamás a vezetője, a német márka stabilizálásának kérdésével fog foglalkozni, azonkívül az amerikai váltó-árfolyam stabilizálásával, a büntető intézkedések hatásával, a megszállással és a jóvátételi ügyekkel. A bizottság ellátogat Varsóba, Prágába és Bécsbe is.

ban is. Naponta érkeznek a keresztény sajtóhoz jelentések, amelyek arról számolnak be, hogy a vidék francia népe nyílt gyűléseken követeli a királyság visszaállítását.

Cseh határterületek Magyarországnak

A marienbadi találkozó eredménye

BUDAPEST. A marienbadi tárgyalásokon szóba került a Magyarország javára Csehszlovákia részéről végbemenő határkiigazítás is. Csehszlovákia kész a Tótföldből nagyobb területeket visszaadni a magyaroknak, főképpen azokon a helyeken, ahol a magyarság kompakt tömegben lakik. E tárgyalásokkal kapcsolatban gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter beutazta a határterületeket, hogy a helyzetet tanulmányozza és kész anyaggal vehessen részt a tárgyalásokon.

Medek Anna és Székelyhidyról az erdélyi színészetért.

A budapesti Operaház kiváló művészei: Medek Anna és dr. Székelyhidyról Ferenc hétfőn Aradon fejezték be erdélyi körutjukat, amelyen 78 ezer lei jövedelemhez jutottak. A nagynevű művészek erdélyi körutjukon arról győződtek meg, hogy Erdélyben a magyar színészet jelenleg igen nagy anyagi gondokkal küzd. Medeket és Székelyhidyt annyira meghatotta a magyar színészet válsága, hogy hangversenykörutjuk jövedelméből 70 ezer leit juttattak az Erdélyi és Bánáti Színészegyesülethez azzal, hogy az egyesület ezt az összeget a válsággal küzdő magyar színigazgatók segélyezésére fordítsa.

Ujabb leleplezés.

(Sándor László vallomása a Tisza perben.)

BUDAPEST. A Tisza per mai főtárgyalásán dr. Sándor László nyugalmazott rendőrfőkapitányt halgatták ki. Vallomásában elmondta, hogy az októbervégi általános hangulatban már érezni lehetett, hogy két ember van halálra ítélve. Az egyik gróf Tisza István, a másik pedig ő. A merénylet reggelén nyolc katona a főkapitányságon fegyvert szegezett neki, de nem sütötte el. Budapesten akkor 50—60 ezer szökött katona és ötezer lógos tiszt volt: a vidék egész salakja. Károly királynak ő már akkor jelezte, hogy a szökött katonák okozzák a legnagyobb bajt. Az is baj volt, hogy Lukachich altábornagy horvát vezérkari főnöke és cseh tisztjei nem voltak alkalmasak a dolgok megakadályozására. Az is baj volt, hogy a munkáskérdést a közös hadügyminiszteriumban intézték. Meggyőződése szerint úgy intézték a dolgokat, hogy Budapestet lehetetlen védelmi állapotba helyezték.

Sándor László elmondotta még, hogy Vázsonyi Vilmos igazságügy minisztersége idején iparkodott Károlyi Mihályt letartóztatni. Sikerült is volna, ha közbe nem lép a Konsten ügy.

A jugoszláviai románok szenvedésel.

GENF. A népjogvédő bizottsághoz a jugoszláviai románok panaszos felhívást intéztek kérve, hogy világosítsa fel az európai közvéleményt a Bánátban, a Timok völgyében és Macedoniában lakó románok szenvedéseiről. Elpanaszolják, hogy lelkeszeiket eikergették, iskoláikat bezárták, az értelmiséget börtönbe hurcolták. Nappal a hatóságok védelme alatt fosztogatnak és gyilkolnak. A monastiri körületben a szerbek vérboszut esküdtek és három községet felgyújtottak.

Furfangos tolvaj.

„Házvezetőné vidékre kerestetik.”

BUCURESTI. Az utóbbi időben furfangosan kieszelt lopásokat követett el a rendőrség régi ismerőse Teleanu Nikolaj, akit végül sikerült elfogni. A hírhedt ember a lapok apróhirdetéseiben olvasta, hogy nők vidékre ajánlkoznak házvezetőnőknek. Teleanu elment a hirdetést feladó nőkhöz, magát vidéki földbirtokosnak adta ki és tárgyalni kezdett velük. A mikor egy nővel a fizetési feltételekben megállapodott, azt monddta, hogy néhány nap múlva elfoglalhatja az állást, addig szedje össze butorát és ruháit, azután eljön érte kocsival. Teleanu néhány nap múlva csakugyan előállt egy kocsival, amelyre rápakolt a házvezetőné összes ingóságait s azután elindult az állomás felé. Teleanu az uton ama ürügy alatt, hogy még egy csomagot a szállodába felejtett, a házvezetőnőt egy cukászdában, vagy kávéházban helyezte el, hogy ott várakozzék rá, amíg visszajön a kocsival a városból. Az áldozatok természetesen vártak; de a vidéki földbirtokos nem jött vissza, mert közben mindent eladott és eltűnt. Eddig három feljelentést tettek Teleanu ellen, de valószínű, hogy még több nőt is becsapott. A rendőrségnek sikerült a tolvajt elfogni.

Végleges rendezés.

(A segélybélyeg lerovása.)

Minthogy a postahivatal már rendelkezik a szükséges mennyiségű segélybélyeggel, a pénzügyigazgatóság újból és utoljára felhívja a segélybélyeg lerovásra kötelezett fogyasztási üzleteket, luxus cikkeket árusító kereskedőket és iparosokat, hogy a megfelelő segélybélyeget, a már közölt módon és formában most már *kizárólag bélyegben* és nem készpénzben róják le. Felhívja továbbá a nevezett üzlettulajdonosokat, hogy az eddig készpénzben lerótt és beszédett segélybélyeg értékét *1. hó 18-tól kezdődő 3 nap alatt mulhatatlanul* számolják el s fizessék be az állampénztárba. Azok a blockok, melyekre a segélybélyeget készpénzben előre befizették és még fel nem használták, nyilvántartásba vétel és a további eljárás közlése végett az állampénztárnál azonnal bemutatatandók.

A segélybélyeg természetben való lerovása a jobboldali részen a cég bélyegzőjével ellátott, 100 lapos, mindenféle érték benyomás

tottak. Versecen fényes nappal meggyilkolták Garbovean ügyvédet és családját. Koustilban egy Ibaronca Nicola nevű 70 éves embert karóba huztak és tüzet gyújtottak alá. Mindezt azért követik el velük szemben, mert *hűek akarnak maradni anyanyelvükhöz és hazai földjükhöz.* A felhívást a bánáti, timokvölgyi és macedóniai románok bizottsága írta alá. A felhívásra a népjogvédő bizottság azt válaszolta, hogy szívesen elkövet mindent érdekükben.

nélküli, tiszta blockok használandók. Ezek a blockok az állampénztárnál nem bélyegzendők felül. Egyben újból felhívtnak mindazok, akiknek bármely címen fizetett segély bélyegről „Recepis”-eik (nyugták) vannak, hogy azokat felőbb rendeletre az állampénztár illetékes osztályának okvetlen szolgáltassák be. Az ezekkel ellenkező eljárások kihágásnak fognak minősíteni s pénzbírsággal, esetleg az üzlet bezárásával sújttnak.

Szabad a valutaüzlet.

(Nem szüntetik be a kisbankokat.)

Néhány héttel ezelőtt a napilapok hasábjait élénken foglalkoztatta az aradi pénzügyigazgatóság az a rendelkezése, amely szerint a törvényre való hivatkozással mindazoknak a kisbankoknak, amelyek 1914 óta alakultak, nem szabad tovább folytatni üzemüket. A pénzügyigazgatóság közegei végig járták az aradi kisbankokat, sőt már arról is szó volt, hogy a kisbankok beszüntetésén felül még az értékeket is elkobozzák. A pénzügyigazgatóság kiküldöttei tudomására hozták a bankok tulajdonosainak, hogy csak abban az esetben folytathatják működésüket, ha a cluji (kolozsvári) pénzügyi reszort külön engedélyével bírnak. A kisbankok küldöttségileg mentek Bucurestibe, hogy a pénzügyminiszteriumban intervenáljanak. A pénzügyminiszteriumban jóakarattal hallgatták meg a kisbankok tulajdonosainak kérését és megígérték, hogy utána néznek a dolognak. Ma érkezett meg a pénzügyminiszteri döntés Aradra, amely világosan megmagyarázza a rendeletet. A rendelet szerint mindazok a banküzletek, amelyek 1914 óta alakultak, csak értékpapírok adás-vételével nem foglalkozhatnak üzletszerűen. A rendelet nem említi a valutaüzletet. Így az aradi kisbankok működése elé nem gördülhet több akadály.

Ne bánts a telefont!

Az utóbbi időben a város és a megye területén számos esetben előfordult, hogy a külső telefonkészülékeket, a szigetelőket és a telefonhuzalokat fel nem derített körülmények között állandóan rongálták. A prefektura értesítette erről a napokban a belügyminiszteriumot, amely ma távlatilag közölte a megyei prefekturával, hogy a jövőben hatósági közegek által a legszigorúbban ellenőrizni kell a megye egész te-

ületén a telefonhuzalok épségét. Ha valakit rajtaérnek a távbeszélő készülék rongálásán, ezt a postai törvény 16. §-a alapján az okozott kár megtérítésén felül 5—200 lei pénzbüntetésre és több napi elzárásra ítélik.

Félnapos sztrájk a textilgyárban.

(Megegyezés az igazgatóság és a munkások között.)

A Hungária Textilgyár munkásainak küldöttsége ma felkereste Popescu munkaügyi felügyelőt és bejelentette, hogy a fonóműhely munkásai abbahagyják a munkát és addig nem hajlandók dolgozni, amíg a gyár igazgatósága az 1920. október 30-án kötött kollektív szerződést nem respektálja. A küldöttség elpanaszolta, hogy a kollektív szerződés szerint a munkások heti 96 lei bérminimum helyett csak 40—50 leit kapnak és azonkívül negyvennyolc óra helyett negyvenkilencet dolgoznak. A gyár igazgatósága kijelentette a munkások előtt, hogy csak abban az esetben hajlandó fizetni a kollektív szerződésben előírt heti 96 leit, hogyha a munkások 48 óra helyett 60 órát dolgoznak hetenként. Popescu munkaügyi felügyelő ma délben kint járt a Hungária Textilgyárban és közbenjárására sikerült a munkásságnak az igazgatósággal megegyeznie, úgy, hogy a délután folyamán a fonóműhely munkásai újra munkába álltak. A munkafelügyelőn kívül Dregici detektívönök is részt vett a tárgyalásokon, amelyek olyan megállapodásra vezettek, hogy a múlt év októberében kötött és e hó 4-én jegyzőkönyvileg megerősített kollektív szerződést továbbra is érvényben hagyják. A megállapodás szerint, ha az akkordmunkás a munkájával nem keresi meg a létminimumot, úgy ezt a gyár igazgatóságának kell fedezni napi 16 lei alakjában.

Németország tovább rekvirá.

(Tíz milliárd márka az ellátatlanoknak. — Huszonötmillió mázsa adógabona.)

BERLIN. Dr. Hermes német közlekedési miniszter kijelentette a birodalmi gyűlésen, hogy Németország nem térhet át a szabadforgalomra, mert igen nagy behozatalra szorul. Ha kimondanák a szabadforgalmat, akkor a német buza ára egyszerre felszökne a világgpiaci árra s így a kenyér és a liszt ára a mostani ár kétszeresére emelkedne. Ezt pedig azonnal a munkabérek emelésére s így a versenyképesség megszüntetésére vezetne, amit az ipari Németország nem kockáztathat meg. Az ellátatlanok kérdését tehát Németország úgy oldja meg, hogy 25 millió métermázsa adógabonát szed. Ez a 25 millió mázsa nem fedezi az ellátatlanok szükségletét, azonban a hiányzó részt szabadforgalomból és külföldről fogja beszerezni az állam. Az ellátatlanok ellátására tíz milliárd márkát kért a miniszter a parlamenttől. Ennyi pénzt kell ráfizetni az államnak és ennyit kell egyéb adók címén beszéd

A Maros-korzó.

*

Délután hat órákor még csend van a Maros-korzón. A strandról odahallatszik a vidám hancurozásnak egy-egy elvesző hangfoszlánya. Azután ahogy mulik az idő, egymásután jönnek a korzó törzsvendégei. Csupa ismerős és megszokott arc. A kövér szürkekabátos hölgy, aki állandóan új és excentrikus divatkreációival szokta pukkasztani a többi asszonyokat. Egy magas terméű kisleány, aki sohasem ül le, hanem órák hosszat egyedül járkal fel és alá. Néha cigarettázni is szokott és bár undorodik a füsttől, de tudja, hogy mivel tartozik az érdekességnek.

Hangos, jókedvű diáksereg, amint megjegyzéseket tesznek a ritkán piruló leányokra. A fekete csipkeruhás gentry-hölgy, aki már tíz éve ugyanabban a ruhában jár, de még mindig büszke rá, mert szerinte egy darab brüsszeli csipkéből készült az egész. Legelőször a Marossal szemközt lévő karosszékek találják gazdát. A hölgyek leülnek és gondosan dekorálják magukat. Akin új és szép harisnya van, az diszkréten felhuzza a szoknyáját. Általában azt a megfigyelést tettem, hogy az idősebb hölgyek, akiknek arcuk már túl van az első hervadáson, sokkal büszkébbek lábukra, mint a fiatalok. Fesztes selyemharisnyát viselnek és szerelmesek a saját lábukba. A koránjövők kritizáló sora előtt kell azután ellépkedniük a későn érkezőknek. A megjegyzésekkel nem nagyon fukarkodnak a hölgyek, mert a legképtelenebb gorombaságokat és csipősségeket röpítik egymás felé. Vannak, akik kijátszák a kritikusokat és hátul kerülnek meg a már megtett székeket. Ezek azután gyönyörködhetnek a korzó hátulsó képében. A nők tudniillik arra legkevésbé sem számítanak, hogy hátul is akadhat néző és bizony ruhájuk hátulsó elhelyezésével nem sokat törődnek.

Figyelem a beszélgetéseket. Itt is, ott is feljegyzek egy-egy beszéd-töredéket. Egy feltűnő öltözetű, nagyon rövid szoknyás hisztérikus külsejű kislány ül gardedámja mellett. A már nem fiatal gardedám megbotránkozását fejezi ki, hogy a korzóról odalátni a strandra, a hol pedig nagyon illetlen kosztümökben járkalnak a férfiak. A kislány igyekszik megnyugtanni a gardedámot és ilyenféle érveket hoz elő:

— Ugyan hogy beszélhet ilyen. Nem tudja, hogy oroszországi strandokon merzeienül fürdenek az emberek. A gardedám erre már nem szót egy szót sem. Lesütötte szemét és a puderengetegen keresztül is látni lehetett pirulását.

Egy barnahajú rózsaszínruhás bakifis udvarlójával, egy költői hajlamairól ismert bankhivatalnokkal ül együtt a korzó egyik kevésbé népes részén. Nagyon szorosán összebujnak. Valami nagyon nagy titkot beszélhetnek. Csak a fiú elfojtott hangját hallani, amint így szól a kis urileányhoz:

— Miért viselt térdén aul a harisnyakötőjét, hisz már a multkor is figyelmeztettem, hogy ez izléstelenység...

Ujabbban szenzációs találánya van a korzónak. Az ismeretségekőlés új módja. Mikor az ember székiegyet vált, tudvalevőleg az aprópénzhiány miatt bönököt kap vissza. A bönök egyik iele üres. A jelleményes udvarló pedig ráírja a sorokat:

— Imádom magát. Hol találkozhatunk? — A bönöt azután odaadja egy ott settenkedő gyerekeknek, aki egy cigarettáért vállalkozik a szerelmi postás szerepére. Odamegy a lányhoz és mintaha a földről venné fel a papírszeletet,

így szól: — Elvesztett a szép kisasszony valamit! — A lány a szigorú szülők jelenlétében átveszi a bönöt és elolvassa az üzenetet. A többi már könnyen megy. Ebből az új levelezési módból persze a székvállalatnak is haszna van, mert nem igen tételezhető fel, hogy a kislány az így kapott bönöt felhasználja, hanem valószínű, elteszi emlékeibe. A multkor történt, hogy egy smucigságáról ismert hirtelen dús gazdaggá lett kereskedő leánya kapott egy ilyen bönöt. Az apja éppen akkor akart jegyet váltani, de mikor meglátta a leánya kezében lévő cédulát, elvette és azt adta oda a jegyszedő asszonynak. A szerelmet hirdető block azután megkezdte körútját és kitudja, hány idősebb vénkisasszony szívét dobogtatja meg a véletlenül kezébe került kérdés: — Drága, mikor találkozhatunk?

Megvannak a korzónak a maga élő-diei is. Piszkos koldusok mászkálnak a székek között és rendszerint a nőkkel ülő férfiakat moleztálják, akik restellik imádjuk előtt, hogy takarékosak és sajnálják a koldustól azt a néhány bant. Egy cigányképi koldust figyeltem meg, aki így módon rövid óra alatt százötven leit szedett össze.

Ejfélig vig az élet a Marosparton. Azután minden elcsendesül. Csak a szomszédos parkokban mászkál néhány elkeseredett szerelmes. De nemsokára ott is csend lesz és másnap délutánig elhagyatottan állnak a Maroskorzó pirosra festett, fehérruhát piszkító székek. (S. E.)

Növényzet a holdon.

Egy angol csillagász megfigyelését

A csillagászok eddigi véleményét, hogy a hold kihalt vulkánikus égi test, amelyen sem állati, sem növényi élet nincsen, megdöntötte Pickering, a jelenkor legnagyobb csillagásza az angol csillagászok egyesületében a napokban tartott feltűnést keltő előadásán. Pickering, aki évek óta Jamaika szigetén végez csillagászati megfigyeléseket, arra a meggyőződésre jutott, hogy a legtöbb valószínűség szerint a holdon, ugyiszintén a Marson is van vegetáció. Előadásában Pickering elmondja, hogy mik azok a körülmények, amik őt erre a meggyőződésre vezették. A Marson levő nyári időszak alatt az ottani északi sark jégmezői elolvadnak és vizgőz alakjában a másik, ellentétes sark felé hőmpölyögnek, ahol ismét megfagynak. Ezek a vizgőztömegek éjszakanak idején eső alakjában lecsapódnak és így lehetővé teszik a vegetációt, amelynek zónája azért jelentkezik görbe vonalakban, mert a vizgőzök áramlása a bolygó forgása következtében szintén görbe vonalban halad. Pickering szerint a holdnak látható félgömbjén észlelhető változások arra engednek következtetni, hogy ott is vannak vizgőztömegek, gyakran havazik, eső is esik és így vegetáció is lehet.

Uj rendelet a germán lejek beváltásáról. Bucurest. Titulescu pénzügyminiszter a germán lejek beváltásáról új rendeletet fog kihozni. A rendelet lényeges tartalma az, hogy a beváltást módfelelt meg fogja könnyíteni.

Közgazdaság.

Valutáarak és értékpapírok.

Julius 13. Zürichi zárlat: Berlin 805, Hollandia 19325, New-York 605, London 2202, Páris 4735, Milano 2790, Prága 795, Budapest 215, Zágráb 390, Bucuresti 860, Varsó 32, Bécs 82, lebellyegzett osztrák korona 80.

Bécsi zárlat: Márka 1028, leu 1095, lira 3550, svájci frank 12700, dollár 761, szokol 1010, angol font 2790, dinár 1950, magyar korona 269, lengyel márka 42.

Kifizetések: Zágráb 495, Berlijn 1026, Prága 1015, Budapest 268 és fél, Milano 3575, Svájc 12725, Varsó 42 Newyork 768, London 2800, Páris 6012, Bucuresti 1100, Sofia 680. Értékpapírok: Osztrák Hitel 1581, Magyar Hitel 4295, Rimamurányi 5230, Magyar Államvasut 5055, Déli Vasut 2348, Salgótarjáni 9080.

Budapesti értékpapírok: Angol-Magyar Bank 685, Hazai Bank 525, Magyar Hitel 1570, Jelzálog Bank 555, Gizella malom 1250, Salgótarjáni 3400, Ganz Villamos-sági 3500, Egyesült Fabank 475, Országos Fatermelő 812, Adria 4800, Közuti 900, Déli-Vasut 890, Államvasut 1900, Lészámítoló Bank 730, Kereskedelmi Bank 6100, Concordia malom 1925, Viktoria malom 7050, Általános Köszén 4400, Urikányi 3185, Ganz Danubius 15800, Rimamurányi 1890, Siick Nicolson 800, Brasovi (Brussoi) 2300, Általános Fabank 1000, Nasici 8700, Neusehlos 690, Rézbányai 2400, Szlavónia 1580, Zaboiai 1400.

Julius 15. Zürichi nyitás: Budapest 210, Berlin 810, Newyork 605, Milano 2785, Zágráb 390, Prága 805, Bécs 85, Bucuresti 865, osztrák lebellyegzett

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 970, angol font 1120, dollár 305, francia frank 2380, márka 405, lira 1740, leu 423, osztrák korona 39.5, rubel 39.5, sokol 413, dinár 485, lengyel márka 17, korona 81, Varsó 33.

A cluji (kolozsvári) mintavásárlásról.

A belügyminiszterium a napokban rendeletileg arról értesítette Arad megye prefekturáját, hogy a minisztertanács határozata szerint a megyéknek összeített eljárás alapján a viszonyokhoz és erejükhöz mérten támogatni kell a cluji (kolozsvári) országos kereskedelmi és ipari mintavásárlást. A prefektúra közölte a rendeletet a járási főszolgabírókkal, akik ma délelőtt a vármegyházán gyűlést tartottak. A gyűlésen, amelyen Radu Paneu prefektus elfoglaltsága folytán Boneu Vazul megyei főjegyző elnökölt, jelen voltak a megye összes főszolgabírói. A gyűlés bizottságot küldött ki, amelynek célja és feladata a cluji (kolozsvári) mintavásárlás intenzív és közvetlen támogatása. A bizottság elhatározta, hogy minden főszolgabíró járása székhelyén újabb albizottságot fog alakítani, amely össze fogja gyűjteni a cluji (kolozsvári) mintavásárlásra szánt ipari és kereskedelmi termékeket. Az albizottságok ezeket augusztus 10-ig eljuttatják az aradi iparkamarához, amely a ma délelőtti gyűlésen jelenlevő Zima

Tibor iparkamarai főtitkár ígérete szerint Clujra (Kolozsvárra küldi azokat.

Hadikölcsönkötvények.

A hadinyereség és vagyomadó javaslat 6. pontja részletesen felsorolja azokat a vagyomokat, a melyek a vagyondézmánál nem jönnek tekintetbe. Az osztrák és a magyar hadikölcsön kötvények nincsenek ezek közé felvéve. Ebből kifolyólag dr. Roth szász képviselő a napokban szóváltette a kamarában a hadikölcsön beváltásának kérdését. Rámutatott arra, hogy mintegy 2 milliárd korona értékű hadikölcsönkötvény van román polgárok kezében. Ezt a vagyom- és jövedelem adóval megadóztatták, éppen ezért sürgős intézkedést kér a beváltásra vonatkozólag, mivel a többi utódállamok is már vagy befejezték, vagy legalább megkezdették a beváltást. Titulescu pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a román kormány semmiféle felelősséget nem vállal a hadikölcsönkötvények beváltását illetőleg. Ha ez valaha megtörténne, akkor is csak a névérték bizonyos százalékáról lehetne szó. Roth a válaszában igazságtalan eljárásnak bélyegezte, hogy a hadikölcsön kötvények teljes névértékük után lettek adózás tárgyává téve.

Jön a hóhullám.

Csöppet sem panaszkodhatunk a miatt, hogy nem érezzük a nyári nap forró sugarait. Ugy látszik azonban, hogy a nyári hőségből még nem vettük ki teljesen részünket, mert meglepetésre lehetünk elkészülve. Egy bécsi távirat ugyanis azt jelent, hogy a nyugati fővárosok meteorológiai intézetei megállapították, hogy az Atlanti-óceánon keresztül egy amerikai hóhullám érkezett az európai kontinens fölé. A hullám nyugatról délkelet felé irányban meglehetősen lassúsággal terjed. Elsőnek Angliát érte el. Londonban 91 fog Fahrenheit a hőmérséklet és 135 nap óta nem esett eső, ami a ködös és esős Angliában évszázadok óta nem fordult elő. Berlinben a hőmérséklet árnyékban 33 fok Celsiusra emelkedett, Budapesten pedig 37 fok a hőség. Nálunk a hőmérő 35 fok Celsius mutat s tekintettel arra, hogy az amerikai hóhullám még nem érkezett el hozzánk, kilátás lehet arra is, hogy a hőmérő még több fokot fog mutatni, ha a hullám felettünk is elhőmpölyög. Akkor azután ugyancsak keletje lesz a strandfürdőknek.

LONDON. Negyven év óta nem tapasztalt hőség van. Több ember napszárásban meghalt. Amerikában hasonlóan nagy a hőség. Az emberek az éjszakákat a nyilvános parkokban töltik. Albany államban a nagy hőség miatt több gyárban be kellett szüntetni a munkát.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

TAURIL

köpenyek, tömlők, hintókerék abroncsok, tömör gummiabroncsok (teherkocsikhoz) az erdélyi vezérképviselőhöz minden méretben érkeztek.

Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat
Str. Alexandri (Salacz-u.) 6. Arad. : Telephon 112

Magyar írók műhelytitkai.

(Mi készült az őszi könyvpiacra?)

Budapest. A nagy irodalmi intervallum után, melyet az utóbbi esztendőben alig szakított meg valamire való író, újra fellendült a munkakedv s ha a sok szép tervnek csak a fele valósul meg őszi, a karácsonyi magyar könyvpiac szokatlanul bő termést ígér, nemcsak fordított, de eredeti művekben is. Babits Mihály nagyszabású társadalmi regényen dolgozik, ez köti le minden idejét. Cholnoky László az ördögről írt egy regényt: „Régi ismerős” címen, azonkívül most fejezi be első szindarabját, egy három felvonásos társadalmi drámát Készen van még egy páratlanul érdekes könyve is: Cholnoky-Viktorról. Dutka Ákos új verseskötetét anyagát állítja össze. Emőd Tamás most rendezti sajtó alá két verseskötetét s háromfelvonásosát. Gárdonyi Géza új regényében a magyar alsópapság életét akarja megfesteni. Heltai Jenő nagyszabású gyermekregényt ír. Azonkívül készen van egy új vígjátéka is — a cím híján. Herceg Ferenc történelmi regényt ír, amelynek egyik főalakja: Vitéz Mihály vajda, címe pedig: „Szent László bárdja”. Ezenkívül két egyfelvonásos szatírán is dolgozik. Hevesi Sándor most fejezte be történelmi színművét, a melynek tárgya az 1514-iki Dózsa-féle parasztlázadás. Juhász Gyula ötfelvonásos drámát ír Zrínyiről, a költőről. Karinty Frigyes „Utazás Capilláriába” című könyvét rendezti sajtó alá. Azonkívül egy „fura, pszichológiai detektívregényen” dolgozik. Kóbor Tamás új regényt ír lapjának „Pók Ádám hetvenhét élete” címmel. Kosztolányi Dezső Néró császárról írt regényt „A véres költő” címen. Azonkívül egy verses magyar játékot ír s most rendezti sajtó alá háromkötetes költői anthológiáját, műfordításai legjavából. Kudvy Gyula folytatja az Új Könyvben elkezdett regényét: Mit látott Vak Béla szerelemben és bánatban? Latzkó Géza a Kultura Könyvtár előszavain kívül magyar társadalmi regényt ír, amelynek címe még nincs. Molnár Ferenc egy nagyobb és hosszabb munkát igénylő fantasztikus szindarabon dolgozik, amely természetesen könyv alakban is megjelenik a vigszínházi premiére napján. Címe még nincs. Móricz Zsigmond egyelőre azon dolgozik, hogy kipihenje a „Tündérkert” fáradságait. De azért újabb tervei is vannak. A nyáron új darabot ír a Vig-színháznak, 4 felvonásos történelmi drámát, amely ugyancsak Báthory

Gábor fejedelem korában játszik. Címe: „A vadkan” lesz. Schöpflin Aladár kis regénye csaknem készben van, címe: „Mossóczy Pál szép nyara.” Ha ezt befejezte, Adyról, azután pedig Kaffka Margitról készíti könyvet írni. Szilágyi Géza jórészt elbeszélő költeményeit gyűjti össze kötetbe, amelynek címe „Nász a börtönben.” Továbbá egy kis regényt „A rémület orgiája” címen. Szini Gyula új regényen dolgozik. Szöllösy Zsigmond 3 felvonásos szindarabot ír. Címe: „Egyszer egy leány...” Szomorú Dezső történelmi színművet ír. II. Lajos magyar királyról.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 banl.

Vastagabb betűkkel 1 lel 50 banl.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat kihúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóé 2,50 banl.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„DISCRÉT” vasárnap reggel 8-kor, jelzett parkban találkozhatunk. 11001

KÉT FIATAL LEÁNY két idősebb úriember barátságát keresi kik őket anyagilag támogatják. Leveleket „Első lépés” jellegre a kiadóba kérnek. 2777

URIASSZONY hűséges barátja lenne támogatni, discret úriembernek. Leveleket „Megbecsülöm” jellegre Wallinger hirdetőjébe. 11001

INTELLIGENS urihölgy ismeretséget keresem. Teljes című leveleket hely és idő megjelölésével „Szép jövő” jelleg alatt Wallinger hirdetője továbbit. 11002

FIATAL SZÉP művelt barátot keresek. Anyagi támogatás. Levelet „Ádám” címre kérek július huszadikáig ezen kiadóhivatalba. 2786

Alkalmazás.

EGY FIATAL szakképzett soffőr állást keres kevés fizetéssel. Cím a kiadóhivatalban. 2781

FUTÓI ALLÁST KERES Fekete György Lovász-utca 5. 2780

LAKATOSTANULOK felvétetnek Str. Episcopul Chorogariu (Vécsey-utca) 20. 11002

NÉMET KISASSZONY gyermekek mellé ajánlkozik nappalra. Cimeket a kiadóba kér. 2784

KEZDO kiszolgáló leány felvétetik Knie-szer papírkereskedésében Dobó-utca. 2789

BEJÁRO, főzőnőnek, vagy vasalónőnek ajánlkozik megbízható nő. Cime Wallinger hirdetőjében, Földes-patika kapujával szemben. 11001

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik magános úriemberhez vidékre. Cím: Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11001

ÜGYES varrónő házakhoz ajánlkozik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11001

KERESÜNK azonnali belépésre vidéki fióküzletünkhöz mérlegképes nőiellen könyvelőt. Működési bizonyítvánnyal és referenciákkal ellátott ajánlatokat, a fizetési igények megjelölésével, kérünk a Kelet hírlapirodához benyújtani „Mérlegképes” jelleg alatt. 1039

SOFFŐR több évi gyakorlattal állást keres. Cím Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11002

Lakás.

BUTOROZOTT SZOBA kerestetik főtér közelében. Cím: Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11001

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11001

Vétel és eladás.

RUGÓS KOCSI és szecska vágó eladó. Ujarad, Fő-ut 13. 2779

EGYSZERŰ ebédülő kredenc megvételre kerestetik. Cimeket a kiadóba kér. 2785

Ingatlan.

KISEBB ŐRES TELKET megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 2783

Különfélé.

EZERJÓFU gyomorellixir, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, fellavottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerár Aradon. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetőfelvételi irodája Str. S. Brancovic (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hírlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanul (Zrínyi-utca). Haász ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

SEY és FISCHER

mű-, viaszvirág, alap-
vél és sirkoszu gyár 2778

BUDAPEST, Szász Károly-u. 6.

UTLEVELEK

GYORS ÉS CSINOS
BEKÖTÉSET
VALLALJA

AZ

ARADI KÖZLÖNY
KÖNYVKÖTÉSZE

Elkészültek a közkedvelt Szandálok viseletű

ügy férfi, női, valamint gyermekek részére. Kitűnő anyag, olcsó árak. — Tessék kirakunkat megtekinteni. 1972

„Transilvania r.-t.” (volt Cipőszövetkezet)

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.

ÖNKÉNTES ÁRVERÉS.

Óriási gyümölcsstermeléséről híres Kiszindia községben (vasuti állomása Borosbes, ettől kocsin egy órást ut) egy üzlethelyiségnek átalakítható, gyönyörű veteményes és gyümölcsös kerttel, valamint nagy gazdasági udvarral bíró 3 szobás ház és ehhez 3 darab külső kisebb szántóföld 1921. évi július hó 24-én (vasárnap) délután 4 órakor Kiszindia község házánál önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek alulírott tulajdonos által el fog adatni. A ház nyaralásra is igen alkalmas. 2782

Dr. Ardelean Iustin,
ügyvéd, Nagyváradon.

Radio Hirdetési Iroda 1242.

Eladó

egy 40 HP. electromotor

3 pházis, 970 tour, 50 Period, 220 Volt, továbbá 2700 kgr. 96%-os **KÉNSAV**

Értekezhetni.

Erdélyi Egyesült Ker. R.-T.
Déva. 2776

7113—1921.

HIRDETMÉNY

Az összes érdekelt köz- és magánintézményekhez és magánosokhoz.

A békeszerződések gazdasági és pénzügyi rendelkezéseinek végrehajtása céljából a pénzügyminiszterium 46258—1921. számú rendeletével a következő adatok összegyűjtését rendelte el:

1. A volt magyar államból, Romániának jutott területeken lévő köz- és magánintézményeknek és magánosoknak, kik román alattvalók maradtak, összes tartozásait és követeléseit.

a) a magyar és osztrák állammal szemben;

b) ezen államokban lévő köz- és magánintézményekkel szemben és;

c) ezen államoknak jelenlegi alattvalóival szemben.

2. Az ezen területeken lakó román alattvalók által a jelenlegi magyar és osztrák állam területein lévő idegen biztosító társaságoknál biztosított összegeket, amennyiben ezek érvényben vannak és amennyiben a biztosítások nem az illető társaságoknak román területeken székelő fiókjainál történtek.

Felhívattak ennél fogva az összes érdekelt, hogy 1921. július hó 10-től, 1921. július hó 25-ig bezárólag a kért adatokat tartalmazó bejelentéseket a városi adóhivatal 27. számú helyiségében adják be.

A bejelentések szerkesztésére részleges felvilágosítást nyújt a városhoz hirdető táblánál és a városi adóhivatalban kifüggesztett miniszteri hirdetmény.

Ezen bejelentési nyomtatvány a városi adóhivaltól 27. számú alatt levő lefizetése mellett beszerezhető.

Arad, 1921. július hó 11-én.

Vannay Gyula s. k.
tanácsnok
adóhivatali főnök.